

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 24 cor. (14 Lei)
Pe 1/2 de an. 12 cor. (7 Lei)
Un număr 40 fileri (30 bani.)

lese ca număr poporal al „Unirii“ în fiecare Joi.

Adresa: „UNIREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Alba-de-jos.

Redactor: Alexandru Lupeanu-Melin.

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunt odată 1 cor. a doua și a treia oră 50 fil.

Mihail Eminescu.

28 Iunie.

Se împlinesc 30 de ani, dela moartea celui mai mare visător al neamului nostru. Cititorii dela sate nu vor fi auzit multe despre Mihail Eminescu, pentru că pe vremea când își sămăna dânsul roadele minții sale în ogorul tiparului, slova românească nu era atât de răspândită ca astăzi. Vor fi văzut însă de atâtea ori pe domnișoara popii din sat, cum își dăpână după amiezile de duminică stând la măsuta de sub frăgar și răsfoind o carte cu foile galbene de atâta folosință... Vor fi pândit-o cum adâncește șirele peștii, cum stă apoi gânditoare, visează și oftează de plăcere din toate bierile inimii... Ori, vor fi auzit pe subțirelul student dela școlile Blajului cum cântă în serile cu lună și cum se înduioșază, alintându-și dorul tinăr:

Vezi rândunelele se duc
Se scutură frunza de nuc
Se lasă bruma peste vii
De ce nu vii, de ce nu vii?

Vedeți, și domnișoara popii și tinerelul flăcău cu carte, se însufleteau și se fermecau de *Poeziile lui Eminescu*.

Eminescu a fost poet, cântăreț pe struna meșteră a cuvântului, glăsuitor al simțirilor omenești, erou al sufletului sbuciumat de furtuni. El culegea în inima lui largă și cuprinzătoare, toate dorurile și durerile de cari se învălurează simțirea

anilor de tinerețe, le trecea prin pojarul sufletului său și le turna în formă de cântec înaripat, încât sguđuia și fermecă pe ori care cunoscător de carte. Rânduri întregi de oameni și-au țesut visurile de dragoste tinerească din versurile lui pătrunzătoare. A fost un doinitor, cum licăresc atâția pe lanurile mănoase dintre Nistru și Tisa, vara la seceră, sau iarna lângă cusătura leliștelor îndrăgostite. Doinitor lămurit prin puterea învățaturii și prin schintea dumnezească a *talentului*, darului deosebit.

Dar Eminescu nu a fost numai un cântăreț al dragostii cu dureri, ci a fost și un filozof, un gânditor adânc, care își fărâmiță nopțile în sbuciumări singuratică lângă o săracă masă de brad, storcând aur de înțelepciune din mintea sa neodihnită. Cărțile lui sunt pline de prețioase mărgelile de gândire, a căror strălucire uimește un colț de lume.

Nenorocit ca om, căci sărăcia cea mai neagră l-a păscut vieața întreagă, a fost atât de darnic ca român. Născut în Bucovina cea plină de fagi, el a hoinărit prin toate ținuturile locuite de Români, a văzut, a simțit și a cules, apoi s'a coborât în trecutul neamului, a stat de vorbă cu cronicarii și cu diaconii scriitori de cazanii, a cunoscut mărirea trecutului și-a măsurat micimea zilelor lui, scoțind tunete de năcaz și de du-

rere, ca acea minunată doină în care spune cu blăstăm de prosc involburat:

Dela Nistru pân' la Tisa
Tot Românul plânsu-mi-sa
Că el nu poate străbate
Deatâta străinătate,

Deci:

Cine-a îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii
Mânca-i-ar casa pustia
Și neamul nemernicia!

În marea lui iubire de neam și în așteptarea învierii poporului său, el spârgea fulgere în capul trădătorilor.

Prin puterea darului său, prin dulceața și bogăția limbei pe care o stăpânea, Eminescu era un apostol, dintre aceia, cari nu mor niciodată.

Eminescu a fost și *gasetar*, muncitor nerăsplătit cu peana și cu gândul, care a povățuit, a certat, s'a răboit pentru binele neamului și pentru înaintarea lui. S'a ofilit în aerul închis din preajma mașinilor de tipar, câștigându-și mai pe urmă cea mai dureroasă și mai tirană boală: nebunia.

El doarme acum în cimiterul de lângă București. Doarme somn lin și potolit. La capul său străjuesc ramurile teiului iubit de el și versurile sale așa de dulci și așa de împăcate:

Reverse dulci scântei
A tot știutoarea,
De-asupra-mi erengi de tei
Să-și scuture floarea.
Ne mai fiind pribeag
De-acum înainte,
Aduceri aminte,
M'or coperi cu drag.

A. Melin.

De peste săptămână.

Bobârnacul dela Arad.

Zilele trecute a cărcetat Sibiu și părțile bănățene generalul francez Franchet d'Esperey (cetit Franșet d'Epre), comandantul armatelor aliate din balcani. În Sibiu generalul a avut o întâlnire cu dl Iuliu Maniu și cu alți mari bărbați ai noștri de acolo. Din Sibiu Franchet d'Esperey s'a dus la Arad, unde ungurii tot mai cărcoteau încă și puneau bețe în roate administrației românești. În gara Aradului generalul francez a fost primit de către comandantul armatelor franceze și române, precum și de o mare mulțime de români din oraș și împrejurimi.

Între fruntașii cari l-au întâmpinat a fost și primarul ungar al Aradului, care făcea pe »n'aude, nu vede« din poveste și s'a încumetat în trufia lui oarbă să salute pe generalul francez în numele *guvernului maghiar*...

La auzul acestui salut împintinat generalul a tresărit cu neplăcere și l-a intrerupt pe voinicosul primar, spunându-i oarșan:

— *De ce fel de guvern maghiar pomeniști dta, că doar orașul Arad se ține de România și nu are alt stăpân decât pe Majestatea Sa Regele Ferdinand!*

Opăreala ungurului dela Arad nu se poate prinde în slove. El a rămas cu buzele umflate, iar încă în aceeași zi toate oficiile orașului au fost preluate de Români.

Profesorii și dascălii de mâne.

Am pomenit că dela toamnă încolo vom avea o mulțime de școli românești, atât mari, adevărate gimnazii și licee, cât și școli sătești. Acestea școli,

cari până acum au fost ale statului unguresc și aveau numai profesori și dascăli unguri, au lipsă de o mulțime de puteri românești. De aceea Consiliul Dirigent a deschis la Cluj, în palatul universității, o școală de vară iar la Săliște, lângă Sibiu, una pentru învățători.

Acestea școli au fost deschise cu mari sărbări, una Duminică în 23 Iunie, iar cea de a doua, Duminică în 28 Iunie. Școala din Cluj, la deschiderea căreia s'a făcut festanie în palatul universității, are vre-o 500 de ascultători, iar cea din Săliște 300.

*

Bate-voiu păstorul și se vor risipi oile.

Dușmanii noștri de moarte, cei ce nu se pot împăca cu România-mare, cei ce sute de ani ni-au supt sângele, ni-au înstrăinat copiii și ni-au răpit moșiile, nu se ostoaie. Văzând, că nu pot să-și mai vadă visul cu ochii, că România-mare este înființată și dăinuiește și acum, peste așteptarea lor, se fac tot țără, se însoțesc și cu diavolul dacă e de lipsă, numai să ne vadă desbinați și astfel slăbiți. Știindu-ne apoi încunjuțați din toate părțile de dușmani, nădăduiesc să ne vadă iarăș risipiți ca făina orbului.

Ei poartă o luptă îndârjită împotriva noastră, și cum luptă nu se poate da fără plan, au iscodit un plan drăcesc, pe care dacă le răușește să-l ducă în deplinire, sunt încredințați, că noi am pierdut lupta. Și știți care e planul lor? „Batevoiu păstorul și se vor risipi oile“, un plan, pe care diavolul l-a iscodit și pe care încă Domnul nostru Isus Hristos l-a băgat de seamă, atrăgând luarea aminte a sfinților săi învățați și apostoli asupra primejdiei care-i amenință prin îndeplinirea lui.

Păstorii cei mai apropiați ai neamului românesc au fost totdeauna preoții. Ei ni-au purtat grija din moși și strămoși, ei ne-au dus la pășune, ne-au ferit de lupii răpitori și, de câte ori a fost lipsă, și-au dat și sufletul pentru noi. Să

ne aducem numai aminte, cât au avut de suferit acești mucenici ai neamului în tot cursul veacurilor, câte chinuri au răbdat, câtă sărăcie și câte lipsuri. Până bine de curând Ungurii numai de preoții valahi purtau frică. Știau ei foarte bine, că aceștia sunt adevărații păstori ai poporului românesc și de aceea ei erau caii de bătaie ai tuturor guvernelor ungurești. Iar când a izbucnit războiul din 1916, n'a mai rămas aproape nici un singur preot român neînternat, și erau protopopiate de câte 30—40 de parohii, în cari nu găseai mai mult de 3—4 preoți acasă, dar și aceia cu ușele încuiate, pentru că îndată ce se mișcau de acasă erau târați în temnița.

Dar apa curge, pietrele rămân. A trecut războiul, trecut-a și revoluția, și bietii preoți au scăpat din temnițe și din internări, întorsu-s-au iarăș la vetrele lor aducând jertfă de mulțămintă Dumnezeului celui mare, care dintr'atâtea primejdii ne-a mântuit, pusus-au iarăș în fruntea turmelor și ferituși-au și pe mai departe oile de lupi și de năimiți. Dușmanii noștri văzându-o aceasta au urmat planul lor de luptă zicânduși: „dacă pe preoții valahi ne va reuși să-i facem de ură cu poporul, lupta am câștigat-o“. S'au pus deci pe lucru și prin tot felul de năimiți au strecurat în

unele părți părerea, că preoții valahi sunt de vină, că nu se mai gata războiul, că ei sunt pricina, că încă nu s'a împărțit pământul, că ei vreau să pună mâna pe pământ și alte bazaconii. de-ți stă mintea în loc și nu-ți poți da seamă că de unde le-au putut scoate. Și cum totdeauna se află câte un om ușuratec, care dă crezământ ăstorfeliu de svonuri, nu e mirare dacă aceste vesti se lătesc cu iuțeala fulgerului în unele părți. Ba când s'a ținut marea adunare preotească la Cluj, poliția a și pus mâna pe câțiva mișei, cari răspândeau vestea, că preoții de aceea s'au adunat la Cluj pentru că să lungescă războiul și să poată pune mâna pe pământ.

Oameni buni! Cine sunt oare binevoitorii noștri? Cei ce până acum nu s'au arătat între noi și nici când nici barămi de sănătate nu ne-au întreat, ori aceia, cari în bine și în rău au fost împreună cu noi, și i-am văzut jertfindu-se pentru fericirea noastră? Sunt oare bolșevicii și mucării ce se strecoară asemenea vulpilor printre noi, ori aceia, a căror vieșă a fost totdeauna o carte deschisă? Să fim băgători de seamă. „Bate-voiu păstorul și se vor risipi oile“. Dacă acestor oameni slabi le-ar reuși, cece e de necrezut, să ne desfacă de conducătorii noștri firești, să clatine încrederea pe care am avut-o și o avem în preoții noștri, noi, văzându-ne fără păstor, ne vom risipi, și va veni năimitul și ne va mulge și tunde, iar la pășune nu ne va duce, ci ne va lăsa pradă lupilor, cari se vor bate de-asupra trupurilor noastre.

De aceea pe toți aceia, cari vorbesc lucruri rele despre conducătorii noștri, să-i inhățăm și să-i predăm jandarmilor, cari vor ști ce e de făcut cu ei.

Iuliu Maior.

Sărbii se due din Timișoara.

Din Lugoj vine vestea, că Sărbii vor plecă în curând din Timișoara. Plecarea lor e așteptată cu multă bucurie din partea locuitorilor, mai ales că ei, cât au stat, n'au făcut altceva decât să tot oare la bunătăți, îndeosebi unelte din fabrici și negoate de prin prăvălii.

Din Bucovina.

În anul 1778, în urma unui războiu ce l-au avut Turcii cu Austria, o parte a țării Moldovei a fost lăsată Austriei. Partea asta de țară se numește Bucovina.

Alipirea Bucovinei la Țara mama, împotriva acestui adevăr istoric, totuși neliniștește mult pe Rutenii din Galiția. Ar vrea adevă să fie și pe mai departe a lor. Dorința li-se razimă pe numerii cei arată statistica austriacă, dar mai ales pe „Statistica Galiciei și a Bucovinei“ întocmită și răspândită de un ruten necunoscut.

Dar precum adevărul istoric nu stă pe partea Rutenilor, tot astfel nici numerii nu-i prea ajută, deși numerii aceștia au fost adunați anume, ca să arete pe Români ca mai puțini, și deși austriecii în 144 ani de stăpânire au încercat să micșoreze și să opăcească în sporul lor pe Români.

Să vedem dar ce ne arată numerii. În 1778 se găseau numai 5000 suflete Nemți, Poloni, Unguri și Jidani, 15,500 Ruteni, față de 63,000 Români. Acum luând o creștere de 12% tot la zece ani după acești numerii, e învederat și limpede ca lumina soarelui, că Românii astăzi trebuie să aibă cel puțin 300,000 suflete în Bucovina, pe când Rutenii, ca toate că s'au mai pripășit în cursul acestor ani încă vre-o 60,000 din Galiția, totuși nu pot să fie mai mult decât 100,000. Dacă cu toate aceste statistice austriacă din 1910 li arată pe Români și Ruteni aproape în același număr, e semn, că austriecii i-au scris cu puterea pe Români ruteni. Acum însă, decând oastea românească a cuprins întreagă Bucovina, încep să-și ridice glasul tot mai mult acești Români ne-

Indreptățiți, așa cât tot mai tare iese la iveală minciuna austriacă, și adevărul limpede, că Bucovina încă și astăzi e tot românească, și că singur Românii sunt în drept să stăpânească acest colț de țară.

Germanii își scufundă vapoarele.

La țărmurii Angliei, în portul dela Scapa-Flow se aflau prinse în vremea din urmă o mulțime de vapoare germane de războiu. Acestea vase erau sub supravegherea Englezilor, așteptând ca Marele Sfat pentru pace să hotărască asupra sortii lor. Era vorba adevărat să fie împărțite între biruitori. Germanii însă, de năcaz, ca ele, decât să fie ale altora, mai bine să nu fie ale nimănui, le-au scufundat în săptămâna din urmă și le-au dat să fie ale — mării.

Pe vapoare se aflau încă marinari germani, cari le purtau de grijă mai de aproape. Aceștia, într-o vreme, când Englezilor nici prin minte nu le trecea de vreo ticăloșie, au deschis jilipurile din coastele corăbiilor și până să bage de seamă soldații englezi, vasele s'au scufundat unul câte unul.

Au fost scufundate astfel toate cuirasatele (mari vase de războiu căptușite cu oțel) cinci crucișătoare (vapoare mai mici) și optsprezece contratorpiloare (vapoare cari vânează torpile, bombe plutitoare).

Marinarii germani, în clipa când se începea scufundarea, urcau în bărci și trăgeau la țărmuri. Când s'a băgat de seamă mișelia, Englezii au deschis asupra scufundătorilor un foc viu de arme, omorînd pe mulți. Cea mai mare parte a lor a fost prinsă, în frunte cu comandantul lor.

Această faptă a Nemților a făcut mare valvă în toată Europa. O seamă de oameni socotesc fapta Nemților ca un semn de ciudă germană și de nesupunere față cu hotărârile conferenței de pace, alții cred că e vorba de desnădejdea unui popor, care a pierdut totul într'un războiu nenorocit.

Ce schimbare a sortii Germanii, cari patru ani au tot scufundat vapoarele altora, acum ajung să le scufunde ei înșiși pe ale lor!

S'a iscălit pacea cu Germania.

— Nemții s'au dat plainici. — Iscălirea s'a făcut Sâmbătă în 28 Iunie. — În numele Germaniei a semnat delegatul și ministrul Müller. —

Guvernul din București a primit înștiințare oficială, că pacea cu Germania a fost iscălită Sâmbătă în 28 Iunie la orele 3 după amiază, în palatul din Versailles.

Delegații Germaniei, în număr de 70 persoane, au fost așteptați în orașul Colonia (Köln) de un colonel francez, de unde au făcut drumul împreună până la locul iscăliirii.

Aici, în timp de 20 minute s'au cercetat hârtiile de încredințare ale delegaților, apoi s'a purces la iscăliirea contractului de pace.

Cel dintâiu, care și-a pus iscălitura a fost delegatul Müller. apoi ceilalți. Era de față și președintele Wilson al Statelor Unite din America.

Iscălirea păcii cu Germania e socotită, ca un lucru foarte mare în toată Europa. Germanii, cei mai puternici și mai îndârjiți dintre învinși, s'au dat plainici și au primit toate punctele puse de Aliați. Prin această iscălire s'au curmat multe și grele incurcături, cari s'ar fi putut naște între popoarele Europei.

Peste ce a fost mai greu s'a trecut asadară. Inșuș Wilson e de această părere, căci după semnarea păcii cu Germania a plecat numai decât spre mare, ca să iee vaporul către casă, știind, că prin pacea cu Nemții pacea lumii întregi e pornită spre deslegare.

Vestea păcii cu germanii a fost primită în Paris și în Versailles cu mare bucurie. Francezii fac sărbători naționale.

Nu mai puțin bucurie a stârnit vestea semnării în București. Casele au fost împodobite cu steaguri și s'au slujit rugăciuni de mulțămildă în biserica Mitropoliei.

În potriiva răspânditorilor de știri.

— Estras din ordonanța Nr. 21 și 25, modificată. —

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Aceli cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica colportă, comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Preoți! Învățători! răspândiți „UNIREA POPORULUI” printre săteni.

Scrisoare de pe Câmpie.

— Teatru și petrecere românească în Șamșud. — Adunare populară la Band. —

— Dela Coresp. nostru. —

În ziua de 9 Iunie, adică a doua zi de Rusale, s'a aranjat în Șamșud teatru românesc. Harnicii conducători ai poporului românesc din această comună, preotul Mihail Pop-Lupu și învățătorul Ioan Ghiriș au pregătit din bună vreme tinerimea pentru această producțiune. S'a ținut în școala de stat din loc, preluată cu câte-va săptămâni mai înainte, în fața unui public numărös adunat din toate părțile. S'au cântat trei cântări: *Trăiască Regele, Trei colori și Veniți viteji*. Corul în 4 voci, a fost condus din partea învățătorului Ghiriș cu atâta măiestrie, încât a pus în uimire pe toți cei de față. Bucăți teatrale s'au predat trei: *Țiganul la târg, Pe povârniș, și Nunta țiganului*. Persoanele cari au avut rol în teatru sunt următoarele: Grigorie Macavei, Gavrilă Suci, Învățătorul din Sângeorgiu, — Maria Coveșan, Maria Șian, Roman, Vasile Macavei, Petre Coroi, Ioan Grindea și Petruț Șian. Toți și-au știut bine rolurile și le-au predat atât de frumos, încât adeseori credea omul că e într'un teatru adevărat, cu artiști de meserie. Da, vrednicii tineri din Șamșud, cu corul și teatrul lor ne-au făcut să avem o seară plăcută. După teatru a urmat joc, o adevărată petrecere românească în două sale, căci într'o sală n'ar fi încăput întreaga mulțimea adunată. S'a jucat și călușerul și bătuta.

Pentru Banat.

Iar în Dumineca întâia după Rusale s'a ținut la Band marea adunare națională pentru Banat a Românilor din cercul pretorial al Bandului. O mulțime mare de oameni au luat parte, bărbați, femei, tineri și copii din toate satele, cu preoții, învățătorii și primarii în frunte. Răsună Bandul de cântecele și veselia Românilor, cari veniau în cete frumoase, cu steaguri și muzică, se adunaseră peste cinci mii de oameni. După-ce s'au adunat toți în piață, s'a început adunarea la oarele 2 p. m. A luat cuvântul mai întâi primpretorele Bandului, Dr. Aurel Rusu, care mișcat de însuflețirea fără de margini a Românilor supuși conducerii sale înțelepte, salută pe cei de față în cuvinte alese. Salută Câmpia, care s'a știut ridica la înălțimea vremilor acestora mari

prin cari trecem și declară adunarea deschisă.

Urmează la cuvânt vrednicul preot al Căpușului de Câmpie, *Vasile Suciu*, care face o scurtă povestire a întâmplărilor din vremea din urmă, cari ne-au adus la unirea sub stăpânire românească a Românilor. — Dar nu-i desăvârșită această unire până când frații noștri dulci din Bănat gem sub stăpânire streină și până-când Sărbii se sbat să ne smulgă acest pământ românesc. Arată pe larg starea lucrurilor din Bănat și atinge în câte-vă cuvinte și chestia Românilor din valea Timocului. Nici Românii de pe Câmpie nu pot să steie nepăsători în fața strigătelor de durere ce vin din Bănat, de-aceea unindu-ne glasul cu cel al Românilor de pretutindeni, cerem Bănatul, cerem întreg Bănatul românesc!

Învățătorul din Căpuș *Ioan Coman*, spune povestea neamului românesc, cu istoria suferințelor de veacuri, cari au țesut atât de mult pe străbunii noștri. Suferințele s'au sfârșit, urmează acum să lucrăm cu toți la clădirea viitorului neamului românesc. Acest viitor însă nu ni-l putem închipui fără Bănat, fără Românii aceia harnici cari întotdeauna au fost fruntea și fală neamului. — De-aceea cerem să ni-se deie Bănatul, căci aceasta-i dreptatea, iar — dacă nu ni-se va face dreptate, ne-o va face vitejia ostașilor români, cari cu sângele lor au scris și până acum viitorul neamului.

Primarul din Șeușa, *George Precup*, arată apoi într-o vorbire frumoasă însemnătatea unirii Românilor și foloasele neamului pe urma acestei uniri. Arată cum se va îmbunătăți soarta poporului român în toate privințele, prin școalele cari vor fi întru toate românești de-acolo, prin pământul care se va împărți între țărani lipsiți de pământ. — Viitor de aur se croiește pe seama neamului românesc și vrem ca la acest viitor să-și aibă partea și frații din Bănat.

Prefectul județului, *el Ioan Vescan*, luând apoi cuvântul mulțamește celor de față pentru însuflețirea lor românească. Vorbind despre împărțirea pământului asigură pe toți cei de față că fiecare va căpăta pământ indostulitor. — În această indostulire și fericire a noastră nu trebuie să ne uităm de frații cari gem jugul streinului, așa cum frații din vechiul regat neuitându-și de noi au venit și ne-au eliberat.

Însfârșit iea cuvântul părintele *Dionizis Decei*, prețul locului și citește hotărârea adunării populare, care cere întregirea României mari cu întreg Bănatul românesc. — Hotărârea a

fost primită cu mare însuflețire după care primpretorele *Dr. Aurel Rusu*, închide adunarea. Se începe apoi horă românească, o horă mare, întinsă peste întreaga piață, apoi s'a ținut petrecere cu joc până seara târziu, formându-se mai multe cete în tot largul pieții.

În școala de stat așisderea a fost petrecere cu joc, până în zorii zilei viitoare.

Astfel s'a sfârșit marea adunare dela Band, care ca și alte adunări românești, va rămânea neștearsă în amintirea celor cari au luat parte. Primpretorele cercnal. *Dr. Aurel Rusu* poate fi mândru de Românașii lui, cum mândri sunt toți Românii din cerc pentru-că i-a învrednicit Dumnezeu să aibă pe unul din cei mai buni și mai harnici între primpretorii județului.

Belșug în Germania.

Un gazetar francez, călătorind prin Germania a aflat cu multă mirare, că tânguiriile Germanilor că mor de foame, nu numai că nu sunt adevărate, ci tocmai dimpotrivă: au tot ce le trebuie, Fabricile lucră din răspuțeri; casele lor sunt pline de tot felul de mobile și de albituri și scumpeturi furate de prin toate părțile; bucatele sunt frumoase și făgăduesc o roadă mai bună decât mijlocie; cirezile de vaci sunt sporite cu mii de capete pe cari le-au furat din toate țările, apoi cai au până-i lumea. Magazinele sunt pline, pânc, carne, cartofi și bere au mai mult decât le trebuie, lucrătorii și comercianții sunt la locul lor, iară marfă au atâta, încât îndată ce vor iscăli pacea vor năpădi cu ea toate piețele Europei. Mașinile și fabricile furate din toate părțile, pe unde cizma germană a călcat, sunt toate în plină lucrare, și taré se miră gazetarul francez, că învingătorii nu au luat dela Germani, îndată după depunerea armelor toate uneltele și mașinile furate.

Soseso mașinile. În România veche au sosit mașinile de lucrat pământul, cumpărate (dupăcum am vestit vestit într'un număr mai vechiu al gazetei noastre) în Canada.

Din Lumea largă.

Pacea cu Germania.

În numărul trecut al „Unirii Poporului” am arătat, că Germanii nu se pot împacă nici de cât cu pacea pe care li-o dictează cei patru dela Marele Sfat pentru pace. De aceea a căzut guvernul german a lui Scheidemann, nevoind să iscălească o pace, care sapă mormântul celei mai puternice împărății de pe vremuri. Cum însă și Germanii s'au săturat deocamdată de atâta trăgănare, au ales un nou guvern în frunte cu generalul Bauer, care s'a arătat gata să iscălească pacea. Dară generalul Bauer spune, că numai de silă va iscăli pacea, și nu va da în mâna judecătorilor pe vinovații germani pentru izbucnirea războiului. Din capul locului el nici nu recunoaște, că poporul german ar fi pricinuitorul războiului. Și în sfârșit cere, ca peste doi ani să se revadă din nou această pace făcută de silă.

Cei patru dela Marele Sfat însă nici nu vreau să știe despre aceasta și îndată le-au și răspuns Germanilor, că nu lasă nimic din condițiile spuse odată. Deci Bauer a întrebat dieta germană, ce e de făcut? Răspunsul a fost, că 237 de deputați au votat pentru iscălierea păcii, iară 138 împotriva. Astfel pacea cu Germania e ca și iscălită. Se și fac pregătirile pentru ca iscălierea să fie cât se poate de sărbătorească.

Obraznicii bulgărești. Din București ni-se vestește, că niște bande bulgărești de câteva zile încoace întruna neliniștesc posturile noastre românești dela hotarele Dobrogene, ucizând și rânind mai mulți soldați de-ai noștri. Credem, că-și vor lua pedeapsa de care se învrednicesc.

Unde s'a făcut iscălierea păcii cu Germania?

Trebuie să se știe înainte de toate, că Francezii au primit cu mare bucurie vestea despre iscălierea păcii. Întreg Parisul eră în fierbere, sute de tunuri și dangătul clopotelor tuturor bisericilor din Paris au adus la cunoștința poporului această hotărâre, iară însuflețirea și veselia poporului eră de nedescrie, cecase nu ne miră, pentrucă înainte aproape cu cincizeci de ani Germanii au fost aceia, cari bătându-i pe Francezi li-au dic-

tat o pace tot pe atât de amară, și această pace Francezii au trebuit s'o iscălească în palatul de marmoră al celui mai mare rege al lor, Ludovic al XIV. Tot acolo vor fi siliți să iscălească și Germanii această pace, pentru ca să se dovedească adevărătatea zicării: „Azi mie, mâne ție”.

Germanii au ars steagurile franțuzești din 1870.

pe cari ar fi trebuit să le predea Francezilor după cum a hotărât Marele Sfat pentru pace. Steagurile aceste le-au prins Germanii tot în războiul din 1870, în care au bătut pe Francezi. Când adevă armata germană biruitoare se apropiă de Paris generalul Niou a dat poruncă aspră soldaților, să nu ardă steagurile, ci să le predea Germanilor, pentrucă veniva vremea, când pe acelea vor trebui să le dea iarăș înapoi.

Când soldații și studenții germani au auzit acuma despre hotărârea Marelui Sfat ca să predea adevă steagurile răpitate în 1870, s'au dus la muzeul unde se păstrau, le-au scos în piață și le-au ars înaintea unei mulțimi de oameni cântând cântări naționale.

Vestea despre arderea steagurilor franceze arată înverșunarea Germanilor. Ei, după cum a spus și președintele noului minister Bauer, vor iscăli pacea, dară nu de bună voie ci de silă și aceasta o dovedesc și faptele lor desnădăjduite. Francezii tocmai de aceea au hotărât să nu demobilizeze, adevă pe toți soldații să-i țină și pe mai departe sub arme, pentru ca, dacă e lipsă, să poată cuprinde Germania și să se poată opune celor mai bine de 350.000 de Germani, cari țin și acuma cuprinsă Polonia și sunt în stare în desnădejdea lor, să înceapă un nou războiu nenorocit împotriva biruitorilor.

Cehoslovacii se întorc din Siberia.

Se întorc dară nu prin Rusia, unde s'au dat prinși, ci prin America, făcând ocolul pământului. Au au sosit la New-York o sută de soldați cehoslovaci și se mai așteaptă alți patru mii. Durere însă, că cei mai mulți sunt raniți, din luptele ce le-au avut cu bolșevistii. Dar oare frații noștri Români din Siberia, când vor putea să sosesc?

Mare praznic la mânăstirea Sănmărtinului de câmpie.

Duminecă în 22 Iunie, cuviosul ieromonah *Augustin Pop* dela Prislop a cercetat sfânta mânăstire a Sănmărtinului de câmpie.

Cu acest prilej la numita mânăstire s'a făcut praznic mare cu litie, la care au luat parte o mulțime de peste trei mii de oameni din Sănmărtin și satele învecinate. Încă înainte de ceasurile 9 au sosit oamenii în procesiune, cântând cântece bisericești, din Rieiu, Șamșud, Ulieș, Milășel, Ormeniș, Craifalău și de pe airea. Slujba s'a făcut în grădina plină cu pomi a mânăstirii, din partea alor 6 preoți: *C. P. Augustin Pop*, ieromonah, — *Filip Pop* din Rieiu, *Mihail Pop Lupu* din Șamșud, — *Andrei Voda* din Ormeniș, *Vasile Hârșă* din Milășel și preotul locului. — Iar cântările le-au cântat cântăreții adunați din toate satele, sub conducerea dlui *Octavian Man*, inv. pens. în Milășel. După Evanghelie părintele ieromonah a rostit o cuvântare minunată despre datorința omului de a pune mai presus cele ale lui Dumnezeu decât cele trecătoare ale lumii.

După liturgie s'a făcut litie și binecuvântarea pânilor, apoi sfințirea apei și rugăciuni pentru ploaie.

Dela mânăstire apoi, pe la ceasurile 1 după amiază mulțimea s'a întors în sat la biserica cea mare. Aici, după ce s'a ținut o scurtă odihnă pentru ca să prânzească străinii și sătenii, s'a cântat vecernia și apoi părintele ieromonah a rostit a doua cuvântare: despre datorința omului de a se gândi mereu la lucrurile cele din urmă.

Nu pot să descriu cu deamărunț toate cele întâmplăte la acest sfânt praznic, lacrimile ce le-au stors din ochii poporului drept-credincios frumoasele slujbe și frumoasele cuvântări ale părintelui călugăr. Au luat parte și familii de oameni învățați, dovedind în acest chip, că și învățații noștri mireni însetează după cuvântul lui Dumnezeu.

Părintele călugăr a putut să se întorcă la Prislop cu mângâiere, că a săvârșit un lucru bun, minunat, folositor și plăcut lui Dumnezeu. În tot timpul petrecerii dânsului aicea dealcun cuvioșia sa a rămas adânc mișcat de dragostea către cele sfinte a poporului de pe câmpie,

atât a țăranilor cât și a celor învățați.

Viitorul praznic la această sfântă mânăstire va fi în Dumineca ce urmează după Sfânta-Maria mică, adică la 28 Septembrie, când așisderea se vor face slujbe frumoase și se va vesti cuvântul vecinicului adevăr.

— Cor. —

Tovărășiile în Basarabia.

Am crezut până acum, că Basarabia ar fi un foarte înăpoiât colț de țară. Ne putem convinge însă zi de zi, că Basarabeni stau foarte bine în foarte multe privinți. Ei sunt mai ales buni gospodari (economi), oameni prevăzători și cu judecată sănătoasă în ale plugăriei și și vieții economice.

Dânșii au înțeles încă de mult binefacerile tovarășiilor (insoțirilor) de tot felul și au înființat o mulțime de *cooperative* (insoțiri de împreună lucrare) cari arată mare spor și aduc neprețuite foloase sătenilor din acelea părți. Numărul cooperativelor din Basarabia e atât de mare cum nici inchipui nu ne putem, mai ales noi, Ardelenii, cari stăm foarte îndărât în această privință.

Iată lista tovarășiilor basarabene, însemnate după județe:

In jud. Acherman sunt: 6 tovarăși de credit (bănci pentru împrumuturi), 57 de credit și păstrare și 57 cooperative de consum (insoțiri de prăvălii).

In jud. Bălți. — 29 tovarăși de credit, 18 de credit și păstrare și 56 cooperative de consum.

In jud. Bender. — 50 tovarăși de credit, 3 de credit și păstrare și 84 cooperative de consum.

In jud. Chișinău. — 36 tovarăși de credit, 14 de credit și păstrare și 106 cooperative de consum.

In Ismail și Cahul. — 49 tovarăși de credit, 16 de credit și păstrare și 33 cooperative de consum.

In jud. Hotin. — 11 tovarăși de credit, 13 de credit și păstrare și 34 cooperative de consum.

In jud. Orhei. — 31 tovarăși de credit, 24 de credit și păstrare și 84 cooperative de consum.

In jud. Soroca. — 36 tovarăși de credit, 10 de credit și păstrare și 79 cooperative de consum.

*

Cetind această listă, ți se umple inima de mângâiere aflând ce prețios colț de țară a câștigat România Mare în Basarabia, dar de altă parte

grea durere te cuprinde, gândind cum nu ne putem mândri și noi cu asemenea tovarăși folositoare.

Nădăduim că libertatea românească din România Mare ne va da și nouă prilejul, putința și dorul de a porni și noi o întinsă mișcare de întovărășiri.

Bolșevicii din Rusia trag de moarte.

— În Moscva locuitorii mor de foame. — Carne de cai morți. — Spitalele gem de bolnavi. — Fabricile nu mai pot să lucre. — Desnădejdea bolșevicilor. — Ce spune Lenin. —

La Tighina, în Basarabia, a sosit în săptămâna trecută un fugar din Moscva și spune lucruri grozave. Zice, că în Moscva stăpânește o foamete cumplită. În locurile unde se împărțeau mai înainte lucruri de ale mâncării se îmbulzesc flămânzii cu sutele și cu miile. Sunt oameni cari de câte două-trei zile n'au văzut nici umbră de mâncare.

Lumea se bate cumplit, ca să poată apuea la câte-o bucată de carne de cal mort. Unde cade câte-un cal, hămesit și el de nemăncare, sar oamenii și îl stășie, cum sfășie fiarele sălbătice hoitul.

Pe străzi pieă în nesimțire oameni cu sutele. Spitalele sunt pline de lihniiți, cari sunt atât de mulți, încât doftorii nu mai au unde să-i așeze și nu mai răsbesc să-le poarte de grijă.

Fabricile nu mai lucrează, pentru că nu au cărbuni și nu au material. Trenurile încă s'au oprit în mare parte, așa că a încetat orice călătorie.

Țăranii ruși, văzând că pricina tuturor relelor sunt bolșevicii, îi urăsc grozav și nici nu mai vreau să audă de dânșii. Nu vreau să le mai dee, nici să le vândă nimic, nici nu-i mai ascultă. Se așteaptă în curând să izbucnească o răscoală a sătenilor în contra bolșevicilor, care va face o sguduire mai grozavă decât cea produsă de bolșevici.

Conducătorii bolșevicilor văd prăpastia în care au împins țara și vrând să câștige hrană pentru poporul flămânzit au pornit cu oștile în contra Ucrainei, socotind că vor putea să jăfuiască cele de lipsă dela ucraineni. S'au înșelat însă amar, pentru că au găsit Ucraina stoarsă de Nemți, apoi nici ucrainenii au sunt proști să le dee, ci li primesc și ei cu război, sau ascund

totul din calea bolșevicilor hrăpăreți.

Mai nou bolșevicii Rusiei și-au îndreptat oștile spre Cazacii dela Don, cu acelaș gând de jaf. Cazacii însă se bat ca lei și li alungă ca pe nește lupi răpitori.

Spovada lui Lenin.

Față cu faptele de mai sus, bolșevicii ruși au ținut o mare adunare în Moscva, în care Lenin, turbatul ațîțător de foc, a ținut o cuvântare în fața a mii de tovarăși de ai lui și a recunoscut, că *bolșevismul trage de moarte, fiindcă o țară nu se poate țineă numai cu mîncători și cu cheltuitori, ci cu brațe muncitoare și cu capete luminate.*

Mai departe toată cuvântarea lui bateă cam într'acolo, că bolșevicii au tot dărîmat dar de clădit nu se pricep ori nu au poftă de clădit, de aceea trebuie chemați la muncă lucrătorii harnici de mai înainte, oamenii cu învățatură și slujbașii, cari știu cum se poartă gospodăria unei țări. Fără de dânșii nu poate să trăiască o țară, că dacă toată lumea numai mîncă și pradă, atunci dela o vreme toți trebuie să moară de foame, chiar și cei mai săngeroși bolșevici.

*

Cam așa o aduceă Lenin în vestita lui cuvântare de pocăință. A ajuns el, capul răilor, să vadă, că bolșevicii au stricat numai rîndul lumii, pe care nu sunt harnici să-o facă iarăș la loc.

Gara pocăitului adevăr grăiește!

Munca câmpului in America.

Americanii lucrează și câmpul cu o hărnicie neîntrecută, cu o pricepere fără seamăn și cu o îndrăzneală ne mai pomenită.

Cele 500.000 de moșii, aflate azi în Statele-Unite, sunt cultivate după toate regulile științei și cu mașinile cele mai desevărsite.

Plugarul american e om înalt și chipș. N'are multă învățatură, dar ce știe, știe bine, și tot lucruri noi și practice. E mândru de țara lui și nu se sâștește a spune, că America e cel mai binecuvântat pământ din lume; și câmpuri rodnice ca ale ei nu se pomenesc. Are obiceiuri frumoase, e cu haz, și după privire îl cunoști că-i isteț. Nu ține la deprinderile vechi de muncă, ba dimpotrivă, când e vorba de vreo mașină nouă pentru câmp, repede o cumpără. Nu-i ca plugarul nostru care și azi lucrează pământul, după cum îl lucrau strămoșii noștri. El ține mult la școală și cu drag își trimite băieții și fetele la învățatură.

Americanii au priceput mai bine decât Europeanii, că numai școlile de agricultură vor da cultivatori de pământ pricepuți. De aceea, nu-i stat în America, care să nu aibă o școală de agricultură. Cele mai înfloritoare din aceste școli se găsesc azi prin părțile de mijloc ale Statelor-Unite. Unele din ele au câte 3000—4000 de școlari, cari urmează regulat. Fiecare școală are câmpuri întinse pentru experiență. Aici lucrările agricole se fac numai cu cartea în mână și potrivit cu clima locului.

Datorită învățăturilor din școlile de agricultură, se întrebuintează, azi, cu mult folos, îngrășămintele (gunoai) artificiale și încrucișarea între două soiuri de grâne. Cu chipul acesta, s'a putut scoate de pe 1 hectar, 30 hectolitri de grâu, în loc de 13 hl.

Ministerul de agricultură din Statele-Unite e cel mai bine alcătuit din toate. Ajutoarele bănești, ce dă pentru tot felul de încercări, scot la iveală mijloacele practice de cultură, cari aduc foloase mari.

E de mare folos, pentru agricultură, să se știe: ce vreme domnește în toate părțile țării, în tot timpul anului; cam când sunt ploile cele mai dese; ce vânt suflă și dincotro; cât ține gerul, căldura etc. Aceste toate sunt cunoștinți folositoare oricărui om, dar mai ales unui agricultor. Biuroul, (cancelaria) care se ocupă de toate acestea,

se cheamă biuroul meteorologic. În America, el ține tot de Ministerul de agricultură. Acest biurou e în legătură cu 365 puncte din țară, unde se fac cercetări asupra timpului. Cele aflate se trimit, telegrafic, în fiecare zi, la 4200 de moșieri. De aici, iau cunoștință de ele sute de mii de agricultori.

Moșierul american e dornic de învățatură. Cea mai mare parte dintre moșieri nu vin la oraș, decât de 2—3 ori pe an, și atunci cu treabă. Viața orașelor și luxul lor nu-i ispitește. Ce deosebire mare între ei și ai noștri!

Cele mai multe din moșiile Americii n'au întinderi prea mari. Americanii, oameni practici, știu, că o moșie mai mare de 100 hectare cam (70 fălci) sau (200 pogoane) nu poate fi bine căutată, și deci, că nu pot trage din ea toate foloasele cu putință. În părțile de răsărit, aproape, nu se găsesc moșii care să treacă de 68 hectare cam (48 fălci) sau (136 pogoane). În ținuturile dinspre apus, sunt, însă, și moșii mai întinse.

În timpul secerișului toată lumea lucrează: atât proprietarul cât și copiii lui. Chiar fetele sale, învățate prin pensionanele¹⁾ orașelor mari, li dau o mână de ajutor la munca câmpului.

De obicei, în acest timp sunt două cete de lucrători: o ceată lucrează ziua și una noaptea. Lucrătorii de noapte se slujesc de felinare. Lucrările câmpului merg odată: se seceră, se treeră și plugurile, în urmă, răstoarnă brazde pentru sămânța viitoare.

Se treeră până la 100 hectolitri pe zi, cu 90 bani hectolitru.

La toate moșiile din America, se lucrează cu mașinile cele mai desăvârșite. Lipsa de brațe e mare acolo și de aceea Americanii au căutat să nascocescă mașinile cele mai delicate,²⁾ care să înlocuiască mâna omului.

Cu o singură mașină se treeră, se vântură, se cântărește, se încarcă în căruțe și se trimit paiele la girezi. Aceste lucrări le face mașina singură, fără ca vreun lucrător să puie mâna.

Cutoatecă multe din moșiile Americanilor sunt mici, întâlnim în Statele-Unite și moșii de întinderi nemai pomenite. După cum numai în America se găsesc clădiri și fabrici uriașe, deasemenea și moșiile cele mai întinse tot aici se găsesc. Milionarii iau în arendă câte o țară întreagă, ca să-i cultive pământul. Aici intră în joc capitalurile mari.

¹⁾ Internate.

²⁾ făcute cu îndemănare și ușurință.

Azi, în America cultivator mare de pământ e un tânăr de vreo 30 ani, Dl Iosif Miller. Acesta e proprietar de 20.000 hectare³⁾. Moșia sa are o lungime de vreo 200 kilometri — cam cât lungimea Moldovei. Pe mai bine de 500 hectare seamănă numai grâu.

Un alt proprietar mare, care se ocupă și cu creșterea vitelor, e Dl Sherman. Acesta își păște vitele pe un imaș (islaz) lung de 25 kilometri și cultivă grâu pe o întindere de 12000 hectare (8400 fălci), (24000 pog.). Lucrătorii de pe moșia acestui bogătaș lucrează 10 ore pe zi și sunt plătiți cu 100 lei pe lună, casă și hrană. Pe timpul secerișului li se dă 125 lei pe lună.

Americanii nu-și clădesc coșere și hambare pentru păstrarea grânelor nevândute, deoarece ar trebui să le facă uriașe, și aceasta ar cere mult timp și cheltuială mare. Pentru ca moșierii să aibă unde-și păstra cerealele, se fac prin toate orașele și prin porturi, magazii colosale numite *elevatoare*. Aici, își lasă agricultorii produsele în păstrare, plătind, drept chirie, cam 30 bani de hectolitru pe lună.

Elevatoarele sunt o mare înlesnire pentru agricultorii americani. Fără să-și mai piardă vremea, ca să-și puie grânele în saci, ei le încarcă în niște căruțe mari, în formă de cutii și le duc la elevatoarele din orașul cel mai apropiat.

În fața elevatoarelor sunt un fel de bolți mari, înalte cât rândul întâi al clădirii. Sub aceste bolți, intră cărușii cu carele încărcate, deschid un oblon, ce se află sub pardoseala bolții, răstoarnă carul în deschizătura oblonului și apoi pleacă fără grijă, după ce li-se dă o chitanță, în care se notează felul și câtimea cerealelor lăsate în păstrare.

Grânele, căzute prin deschizătura oblonului, în subsoluri, sunt îndată ridicate în rândurile de sus ale magaziiilor, cu ajutorul unor mașini.

În porturile de pe malul marilor lacuri: Erie, Superior, Michigan s'au clădit elevatoare în cari se pot pune 1 milion hectolitri de grâu.

Iată cum se fac încărcările și descărcările grânelor aici: îndatăce sosesc trenurile cu cereale în fața elevatoarelor, o țevă lungă e pusă în fiecare vagon și pe dată, grâul este oarecum supt și ridicat în magazine. Un singur tub poate să ridice 3000 hectolitri pe oră. Dacă se pun mai multe țevi sau tuburi, atunci un tren de 35 vagoane, poate fi descărcat

într'o oră. Când voim să scoatem grâul din magazii și să-l punem în vapoare, tot de astfel de tuburi ne slujim. Ele scoboară acum cerealele din magazii, în vapoare și sunt mult mai largi. Un tub poate vărsa 8000 hectolitri pe oră. Cu chipul acesta totul merge cu multă ușureală.

Românii din străinătate vor fi aduși acasă.

În zilele acestea va pleca din Sibiu un tren spre Viena, cu care străinii aflători la noi vor putea merge acasă, iar înapoi trenul va aduce pe Românii aflători în Viena și Austria.

Cântecul

cununii la secere.

*Coborît-o coborît
Coborît-o boul sfânt
La fântână în țarină;
Apă-n buze și-o luat
Și din coarne-a scuturat
Și țarin'-o răurat
Și Dumnezeu rod a dat
Rod în grâne până-n brâu
Și-n săcări
Pân' subsuori
Și-n ovese
Până-n mese
Dintr'o claie
Trei lădoaie
Dintr'un snop
Mierța la loc
Dintr'un fir
Cupa-i deplin!*

*De unde-am făcut cununa
Dela locul cu holda
Multe clăi am secerat
Multe car'-am încărcat
Face-om stogul cât curtea
Și colacul cât masa
Să-l mănecă jupâneasa
Cu jupănu-alătura.*

*Să dea Dumnezeu roadă
În țarina D-Voastră
Dintr'un spic
Un merțic
Dintr'un snop
Mierța la loc
Dintr'o claie
Trei lădoaie
Stogu cât casa
Colacu cât masa,
Să fie gazdele sănătoase.*

Auzite dela Văd. Anica Rașiu din Filpișul mic (jud. Cojocna) și date la tipar de Iuliu Maior.

ȘTIRI.

Slovacii

din părțile ungurene cer să fie alipiți la România Mare.

Slovacii din Bichișciaba și Szarvas au trimis la Sibiu o deputațiune, care s'a înfățișat la d. Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent, cerând ca orașele de mai sus și ținuturile din care fac parte să fie alipite la România Mare. Ei au trimis cererea lor și la Conferința de pace.

— **Pertractare românească la înalta judecătorie din Târgul-Murăș.** Pe vremea ungarilor era la Târgul-Murăș (Oșorhei) o judecătorie înaltă numită »Tablă regească«. Această judecătorie, firește încă a fost preluată de ai noștri. Numele i-a fost schimbat în »Curte de Apel«, precum cere limba noastră și cum se numesc judecătoriile de acest fel din România veche.

În săptămâna trecută s'a ținut acolo cea dintâi pertractare în limba românească. Președintele Curții de Apel este d. *Dr. Romul Popp*.

— **Wilson în Belgia.** Președintele Wilson, cu soția și fată-sa au ieșit să vadă Belgia. Pretutindeni a fost primit cu multă căldură. El a rămas foarte mișcat la vederea pustiului, ce l-au lăsat în urma lor Nemții.

— **Tren nou.** Se plănuiește formarea unei legături nouă de tren între Franța și România. Trenul ar pleca din orașul Bordo (Bordeaux) ar trece prin Italia, Jugoslavia și România până la Odessa. Dacă s'ar și înfăptui — planul acesta numai bucura ne-am putea, fiindcă ne-ar sosi cu atât mai multă marfă ieftină.

— **„Libertatea“**, gazeta populară dela Orăștie, pentru umbilarea neregulată a poștei a fost silită să-și întrerupă ieșirea până la toamnă, în Septembrie. Asemenea nu vor apărea, tot până atunci, celelalte surori ale ei: »Foaiă Interesantă« și »Plugarul Luminat«.

— **Se cunosc de pe fapte.** Guvernul dela Viena are la îndemână o scrisoare, care dovedește, că bolșevii unguri au pus preț de o jumătate milion pe capul lui Renner. Acest Renner e președintele trimișilor austriaci la Sfatul păcii și e mare dușman al Ungurilor.

— **A mai sosit un transport de voluntari italieni.** Zilele acestea au mai sosit din Italia 1200 de voluntari romani. Ei au fost conduși de căpitanii Gino Rossi, Arrigo Mandio, și locotenentii Ruspoli Marescoffi și Benv. Michele.

În Taranta stau gata de plecare alte 5 batalioane. Alți 30 mi de legionari români sunt așezați prin diferite tabere ale Italiei.

— **Se cumințesc.** Opt profesori dela Școala reală superioară din Deva au făcut jurământul de credință Majestății Sale Regelui Ferdinand I. Cei opt profesori sunt: Elemér Mihály, Dr. Kristof Tarján, Sneider József, Ander Ferenc, Toth Károly, Staud, Ferency și Mailand Oszkár.

— **Două-mii-saptesute franci, pentru o pipă...** Scumpă pipă, nu-i vorbă. Scumpă însă nu atât pentru prețul ei în sine, ci fiindcă de ea s'a slujit marele general *Foch*, spaima Nemților. Cu această pipă fumă vestitul mareșal în ziua de 18 Iulie 1918, când trupele franceze au potopit pe Germani la Aisne, și au aplecat cumpăna războiului către Aliați.

Această pipă rară s'a făcut de vânzare și s'a găsit un american, care a dat tot pe fugă 2700 franci pe prețioasa sculă. Să se poată fi în țara lui, că el are pipa lui *Foch* dela Aisne...

Aceiaș american a plătit 2000 fr. pentru peana (condeiul), cu care își scria *Foch* poruncile lui minunate către armată.

— **Loviți de trăznet.** În comuna *Cuzdrioara* de lângă Dej, crâznicul *Nicolae Murza* trăgea clopotele împreună cu un alt om, pe vreme de grea furtună. Acesta este un lucru foarte primejdios, căci arama clopotelor atrage trăznetul și se întâmplă foarte multe nenorociri din această pricină. Toțmai așa a pățit și bietul crâznic din *Cuzdrioara* pe care l-a atins fulgerul și a murit numai decât. Celalalt om, care era cu dânsul, a fost rănit greu.

— Ar fi bine să bage de samă crâznicii și clopotarii, și când se apropie furtuna prea tare să coboare din turnuri, căci astfel se joacă cu vieța, ca sârmanul *Murza* din *Cuzdrioara*.

— O altă știre din *Făgăraș* spune, că în comuna *Sâmbăta de sus* trei femei

adăpostindu-se de furtună sub un copac de pe câmp, trăznetul a lovit în arbore și le-a omorât pe toate trei.

— **Lapte bănt, rece, potțiți, potțiți.** . . . Așa te imbie româncuțele prahovene pela stațiile drumului de fier, dela Sinaia la vale, până la București. La Periș mai ales. Te imbie cu lapte proaspăt, cu fragi și cu căpsune. Româncuțele curate și frumușele. Iar tu călător de departe, plin de năduful trenului și cu gâtul uscat de scrum, te bucuri atât de mult... Și se bucură și ele, că pot să prindă părăluțe uscate pe averea lor trudită. Sate întregi trăesc din acest negoș ușor și plăcut. — N'ar fi bine să iee acest obicei și satele noastre de pe lângă trenuri, spre folosul călătorilor și al vânzătorilor? Marfa bună și vasele curate ar avea mare trecere și la noi, de ce să auzim numai tot »vizet« pela celea gări din Ardealul românesc și să ne umplem mațele cu apă clocită, când călătorim.

— **Șaisprezece mii de oameni pustiți de un vulcan.** Vulcanii sunt munți aruncători de foc. Ei sunt răsufătorii focului din măruntaiele pământului. Astfel de munți se găesc și în Europa noastră, în Italia, anume: *Vezuvul*, lângă orașul Neapol și *Etna* în Sicilia. Vestea despre groaznica pustiire de acum vine din Asia, de pe insula *Iava*. Aici sunt cei mai mulți vulcani din toată lumea. În ziua de 20 Maiu, vulcanul *Kalut* a început să arunce foc, pietrii și cenușă fierbinte, pustiind douăzeci de sate și omorând 16,000 de oameni. În insula *Iava*, astfel de nenorociri sunt destul de dese.

— **Casele cu pridvar.** Dacă treci granița veche la Predeal, și-e mai mare dragu' să vezi casele românești. Toate sunt curate, înalte și cu pridvare largi înainte. Stăpânii lor stau în clipele de odihnă afară la umbră și se bucură de lumina și de binefacerile aerului curat. În pridvar lucrează femeile și fetele, acolo prânzese sau cenează toți ai casei... Văzând aceste case sănătoase și atrăgătoare la vedere, te gândești: iată, câtă cumințenie în părțile acestea! Pridvarele sunt sănătatea și frumseța unei case.

Dacă plouă, sau dacă bate prea tare arșița soarelui nu ești silit să te infunzi tot în aerul închis din casă, ca o cotcore tot în vatra de cenușă... Vieța e

mai senină afară în aerul lui Dumnezeu sfântul, mai sănătoasă. Ne vin în minte căsuțele noastre joase și umilite de pe Câmpie și de pe *Murăș* la deal, cari par'că nici streșini nu au. Încât pe vreme ploioasă nu îndrăznești să treci pragul de frica glodului și a noroiului din curte. Ci stai tot la întunec și la închisoare. Într'o zi de Duminecă sau de sârbătoare.

— Să învățăm și noi ceva dela frații noștri din România veche: să ne facem case cu pridvare, când ne apucăm de un lucru ca asta. Pridvare, pridvare, sănătate, lumină și frumseță...

— **Căciula Neamțului.** În drumul pe care l-am făcut la București, am văzut pustiirile germane pe valea Prahovei, până la Sinaia. La *Bușteni* tunul nemțesc a lovit tocmai în coperișul casei unui om sărac, pe care a flendurit-o toată. Stăpânul casei s'a întors acum totuși la vechiul său lăcaș și se ocrotește cum poate sub celea câteva dranițe, cari au mai rămas pe un unghiu de părete. Curtea e plină de copilași cu ochi veseli, cu fețe bucuroase. Toți copiii *Românului* au pe cap *căciula bavareze*... Se vede, că Neamțul în fuga lui pripită și-a pierdut și căciula, vorba ăluia.

Din vremea lui Wilhelm.

Unde-i bătea lui mintea...

Războiul popoarelor era mai aprins decât oricând. Din Apus în Răsărit, numai bubuit de tunuri, urlete de granate și vaer și moarte... Se cutremurau temelile pământului și viaa văzduhul până în porțile cerului.

De cumplirea cea multă din lume s'au îngrozit dela vreme și stăpânii țărilor albastre. Și s'au pus la sfat: bătrânul *Tată*, Fiul și Porocul *Moisă*...

— Să te duci *Moisă* să faci pace pe lume! — zise Atoate-șitorul.

— Să am iertare Stăpâne, dar eu n'am de ce mă duc. Fiii mei se simt bine în război. Ei se îmbogățesc și nu au cuvânt de plânsoare...

— Să cobori Tu, fiule *Hristoase*, că de Tine vor asculta.

— O, Doamne eu am fost odată în lume în timp de pace, le-am propovăduit odată frăție și bunăînvoire. Și m'au răstignit. Acuma ar fi poate mai rău...

— Cumplirea-i mare acum, Stăpâne — ziseră Fiul și *Moisă*, la rândul lor. — Poate dacă ai cobori chiar Tu, s'ar potoli vrajba din lume...

— Aș cobori cu drag, dar nu vedeți pe *Kaiserul Wilhelm* cum trage cu ochiul spre ceriu... Și de m'oi cobori din scaun, îi stă în cap să se urce el aici...

Auziți în București.

Se pot trimite bani cu posta.

Incepând cu ziua de 1 Iulie se pot trimite bani cu posta, până la suma de 500 coroane, deocamdată între următoarele oficii:

Abrud, Blaj, Bistrița, Brașov 1 și 2, Dej, Deva, Dicioșmărtin, Făgăraș, Alba-Iulia, Chezdi-Oșorheiu, Cluj 1, Târgul-Mureș, Mediaș, Aiud, Sibiu 1, Năsăud, Petroșeni, Sighișoara, Sepsiszentgyörgy, Reghinul-săsesc, Sebeșul-săsesc, Orăștie, Turda, Hunedoara, Brad, Erzsébetváros, Gyergyoszentmiklós, Uioara, Gherla, Agnita, Ocna-Sibiului, Oradea-mare 1 și 2, Beiuș, Baia-mare, Careii-mari, Sătmar 1 și 2, Șimleul-Silvaniei, Zălan, Sighetul-Marmației 1, Er-mihályfalva, Marghita, Vașcău, Tășnad, Șomcuta-mare, Jibău, Crasna.

Un formular de mandat (bilet de trimis bani) costă 10 fileri. Iar pentru suma trimisă se plătește:

de fiecare 25 cor. câte 25 fil.;

peste 25 cor. până la 100 cor. alți 25 fil.;

peste 100 cor. se plătește de fiecare 100 câte 50 fileri.

Deocamdată mai mult ca 500 cor. nu se pot trimite.

Pe mandat nu se poate scrie nimic afară de adresă, de sumă și de numele trimitătorului cu satul sau orașul de unde trimite.

Grijiți, că ștampilarea (pecetuirea) banilor de hârtie (de la 10 cor. în sus) se face numai până în 10 Iulie. După acest termen hârtiile nestampilate nu mai umblă!

— „Unirea Poporului“ se găsește de vânzare cu numărul la toate librăriile din Ardeal, precum și în multe orașe ale României vechi. Cereți pretutindeni „Unirea Poporului“.

AVIZ.**Cantor-invățător eventual învățătoare**

se caută la stațiunea gr.-cat. română din frunțaș mare comună Craidorolț jud. Sătmar (Királydaróc, posta în loc, gara Mostinul-mare, depărtare 11 klm.)

I. *Dotatie asigurată prin cartea de leafă:* 1. cvartir frumos în natură cu grădină de 1000 st. □ și clădiri plugărești; 2. un drept de pășunat socotit la 4 coroane (de fapt 50 cor.); 3. 12 hl. grâu, jumătate curat, jumătate săcăreț, prețuit total la 100 cor.; 4. stolele cantoralii = 50 cor. (de fapt 2—300 cor.); 5. bani gata din lada bisericii 700 cor.; 6. restul ajutor de stat ca și înainte.

II. *Onorare pentru conducerea corului,* lucru de mână și a.: 1. pământ cantoral 20 cubule (à 1200 st. □), șes comasat

foarte bun, a cărui arândă se poate socoti minimal la 1600 cor.; 2. 12 hl. mălaiu grăunțe, 3. alte opt drepturi de pășunat, valorând 400 cor. anual.

În caz că s'ar alege învățătoare, aplicata are să se îngrijească în înțelegere cu senatul de cantor, cedându-i acestuia o odaie din cvartir, jumătate din grădina și pământul cantoral, cei 12 hl. malaiu, 4 pășunării și stolele cantoralii.

Reflecții au să cânte în strand înainte de alegere în ore-o duminică orisărbătoare, iar reflecțiile să se prezinte personal în ziua alegerii. — Termin de concurs 20 Iuliu n. a. c. Rugărilor se vor adresa senatului școlar interesat. — Cântăreții buni și pricepătoarele de muzică instrumentală vor fi preferați.

G. Stanciu,
protopop-paroh,
presid. sen. școl.

(1)

Număr denzurat de Iuliu Maior.

TIPOGRAFIA**SEMINARIULUI TEOLOGIC GR. CAT. BLAJ**

□ □ FONDATĂ ÎN ANUL 1754. □ □

Execută: ZIARE, REVISTE, CĂRȚI BISERICESTI, MANUALE DIDACTICE, CĂRȚI LITERARE, AFIȘE, BILANȚURI, NOTE, ANUNȚURI, BILETE. □ TOT FELUL DE TABELE etc. etc.

Toate produsele tipografice să tipăresc cu cele mai bune caractere de litere și cu cele mai fine cerneluri de tipar dela renumitele fabrici din Paris, avute în cantitate mai mare înaintea războiului mondial.

Comandele se execută grabnic.

Librăria Seminarială din Blaj

are un DEPOSIT de CĂRȚI BISERICESTI și ȘCOLARE
cu propria Editură.

Cărți din toate ramurile literaturii române.

Cele mai noi Produse literare apărute în cursul războiului. Tot ce a apărut până acum în România veche.

Are tot solul de REQUISITE de SCRIS și de ȘCOALĂ.